Η ευθανασιακή νοοτροπία της εποχής μας (Μητροπ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : ΒΙΟΗΘΙΚΗ

Date : 15 Σεπτεμβρίου, 2016

Η εποχή μας διακρίνεται από μια ευγονική και ευθανασιακή νοοτροπία, και τις εκδηλώσεις αυτής της νοοτροπίας τις βλέπουμε καθημερινά στη ζωή των συνανθρώπων μας, αλλά πολλές φορές αυτό επηρεάζει και εμάς τους ίδιους.

Θεολογικά μπορούμε να πούμε ότι τόσο η ευγονική όσο και η ευθανασιακή νοοτροπία συνδέεται με το πάθος της φιλαυτίας και της ευζωίας, αλλά και της απολυτοποίησης της παρούσης ζωής, με την παραθεώρηση της μετά τον θάνατον ζωής. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια νοοτροπία που αρνείται τη θνητότητα και παθητότητα, τον πόνο που συνδέεται με αυτές, αλλά παραθεωρεί και την εμπιστοσύνη στην Πρόνοια του Θεού. Ενώ η ζωή και ο θάνατος είναι δεδομένα και είναι αρμοδιότητα του Θεού, οι άνθρωποι τα ιδιοποιούνται και συμπεριφέρονται ως ιδιοκτήτες. Τα συνθήματα που επικρατούν περί της «διαχειρίσεως και επιλογής της ζωής» και της «διαχειρίσεως του θανάτου» και του δικαιώματος στη ζωή και τον θάνατο συνιστούν μια διαφωτιστική νοοτροπία που απολυτοποιεί και αυτονομεί την ανθρώπινη ζωή.

Ο θάνατος είναι ένα βιολογικό και υπαρξιακό γεγονός που «κουβαλά» ο άνθρωπος από την πρώτη στιγμή της συλλήψεώς του. Στο πρώτο κύτταρο υπάρχουν τα γονίδια της γηράνσεως, τα γονίδια των ασθενειών, δηλαδή τα γονίδια του θανάτου. Μαζί με τη ζωή υπάρχει μέσα μας και ο θάνατος, όσο και αν δεν το θέλουμε.

Μερικοί άνθρωποι, από διαφόρους λόγους, δεν μπορούν να συμβιβαστούν με τον τρόπο της ζωής τους, όπως δεν μπορούν να συμβιβαστούν με τις ασθένειες, τα γηρατειά και τον θάνατο. Ίσως το περιβάλλον στο οποίο έζησαν, η πίεση που εξασκήθηκε πάνω τους δημιούργησε πολλές βιολογικές, ψυχολογικές, υπαρξιακές και πνευματικές πληγές. Χρησιμοποιούν πολλούς τρόπους για να εκδικηθούν τους ανθρώπους που τους περιβάλλουν και την ίδια την κοινωνία. Δεν θέλουν να τους θυμούνται οι άλλοι.

Έπειτα, όπως έχει παρατηρήσει η Μυρτώ Ρήγου, ζούμε στην εποχή της νεωτερικότητας και της μετανεωτερικότητας στην οποία, μεταξύ άλλων, κυριαρχεί η «αποεθιμοποίηση», δηλαδή η απεξάρτηση από τις συνθήκες του παρελθόντος. Ακόμα η στάση του ανθρώπου απέναντι στον θάνατο εκφράζεται με το ψέμα, όταν ο

άνθρωπος απωθεί τον θάνατο στο περιθώριο της ζωής, θεωρώντας τον σαν να μην υπάρχει, και δεν θέλει να αναφέρεται σε αυτόν· με την «ντροπή», αφού δεν θέλει να πενθεί και να εκφράζεται συναισθηματικά· και με την «αποστροφή» στο σώμα του αρρώστου και του νεκρού.

Πάντως, η λέξη ευθανασία προέρχεται από το «ευ» και το «θνήσκειν», που δηλώνει τον καλό θάνατο. Και αυτό συνδέεται με όλα εκείνα τα γεγονότα που σχετίζονται με το τέλος της βιολογικής ζωής. Υπάρχουν πολλές μορφές ευθανασίας: Κυρίως είναι η παθητική ευθανασία, όταν από τους ιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό εγκαταλείπεται η θεραπευτική νοσηλεία του αρρώστου, καθώς επίσης εγκαταλείπεται και η διαδικασία ανάνηψης, ίσως με τη συγκατάθεση του αρρώστου και των συγγενών του. Η ενεργητική ευθανασία είναι όταν κάποιοι παρεμβαίνουν με διάφορες χημικές ουσίες που τις θέτουν μέσα στον οργανισμό του ανθρώπου και έτσι επέρχεται η δηλητηρίαση και ο θάνατός του.

Όμως, ο άνθρωπος έχει αρμοδιότητα σε αυτά που κατασκευάζει ο ίδιος και όχι σε εκείνα για τα οποία δεν έκανε απολύτως τίποτε ώστε να τα φέρει στην ύπαρξη και επομένως δεν έχει καμία αρμοδιότητα σε αυτά. Η ύπαρξή του είναι δώρο του Θεού. Η ευθανασία πολλές φορές, αν δεν είναι αποτέλεσμα ιδεολογικών επιλογών, συνδέεται με την απόγνωση και την απελπισία, τις ψυχολογικές ασθένειες και την απουσία νοήματος για τη ζωή. Ακόμη, η επιθυμία του ανθρώπου για ευθανασία συνιστά μια άγνοια της ευεργετικής παρουσίας του πόνου στη ζωή μας, καθώς επίσης είναι και μια έκφραση δειλίας έναντι των διαφόρων δυσκολιών, ακόμη είναι και φόβος έναντι του θανάτου. Επομένως, η ευθανασία, κυρίως η ενεργητική, είναι μια «τεχνικοποίηση του θανάτου», μια ιδιοποίηση και διαχείριση της ζωής και του θανάτου, που δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα του ανθρώπου, αλλά αποτελεί «δικαίωμα» του Θεού που του έδωσε τη ζωή.

(Πηγή: kathimerini.gr, 11/9/2016)